

UZASADNIENIE

Powódka A. S. wniosła w dniu 4 listopada 2015r., do sądu pozew przeciwko Spółce (...) S. A. w B., w którym domagała się zasądzenia od pozwanej rzecz powódki kwoty 5.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu, ewentualnie o wydanie wyroku nakazującego pozwanej naprawienia szkody w nieruchomości powódki poprzez naprawę spękania ścian budynku mieszkalnego i gospodarczego, naprawę spękania tynków w budynku mieszkalnym, naprawę spękania tynków elewacji wymagających zabezpieczenia, deformacji stolarki okiennej, deformacji ogrodzenia w tym bram, uszkodzonych schodów i uszkodzonego odwodnienia a gdyby naprawienie szkody było niemożliwe lub ekonomicznie nieuzasadnione o zasądzenie kwoty 5.000 zł tytułem odszkodowania oraz zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powództwa pełnomocnik powódki podał, że pozwana odpowiada za ruch zakładu górniczego, który spowodował szkodę polegającą na uszkodzeniu budynku mieszkalnego położonego w P. przy ul. (...), którego właścicielką jest powódka. W odpowiedzi na wniosek powódki o naprawienie szkody pozwana wskazała, że nieruchomość powódki położona jest poza zasięgiem wpływów pozwanego a ponadto roszczenie powódki uległo przedawnieniu. Bezskuteczność wezwania przez powódkę pozwanej do zawarcia ugody czyni pozew zasadnym i koniecznym .

W odpowiedzi na pozew, pozwana wniosła o oddalenie powództwa jako bezzasadnego oraz zasądzenie kosztów postępowania. Pozwana wskazała, że ostatnia eksploatacja górnicza, która mogła mieć wpływ na obiekty należące do powódki miała miejsce w latach 1997-1998r. Ponadto wskazała, że eksploatacja projektowana przez KWK (...) w rejonie położenia nieruchomości powódki mogła mieć ewentualnie jedynie minimalny wpływ na teren, spowodować bowiem może osiadania terenu rzędu 14 mm. Ponadto pozwana w chwili obecnej nie prowadzi eksploatacji na przedmiotowym terenie. Dalej pełnomocnik pozwanej wskazał, że nieruchomość powódki była już remontowana na koszt KWK (...) z tytułu wyrządzenia szkód ruchem zakładu (...) powódka nieruchomość nabyła w drodze darowizny a zatem może dochodzić naprawienia ewentualnej szkody wyrządzonej ruchem zakładu górniczego powstałej po dniu nabycia przez nią nieruchomości. Strona pozwana podniosła wreszcie zarzut przedawnienia roszczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Nieruchomość położona w P. przy ul. (...), stanowi własność powódki, którą powódka nabyła w wyniku umowy darowizny, zniesienia współwłasności i działu spadku z dnia 6 listopada 2002r. (okoliczność bezsporna, wydruk księgi wieczystej k. 5 -7,).

Powódka w dniu 6 czerwca 2012r. złożyła do K. W. Oddział S. M. wniosek o naprawę szkody spowodowanej ruchem zakładu górniczego w nieruchomości powódki (pismo K. W. k. 8, pismo powódki k. 9).

(...) pismem z dnia 27 lutego 2015r. odmówiła naprawy zgłoszonych uszkodzeń wskazując, że nieruchomość powódki położona jest poza zasięgiem wpływów eksploatacji górniczej. Swoje stanowisko podtrzymała w piśmie z dnia 7 kwietnia 2015r. (pismo Kompani k. 10 - 13)

W piśmie z dnia 22 września 2015r pełnomocnik powódki zwrócił się do Spółki (...) o naprawienie szkody wskazując, że do dnia złożenia wniosku ujawniły się następujące szkody: spękania ścian budynku mieszkalnego i gospodarczego, spękania tynków w budynku mieszkalnym, spękania tynków elewacji wymagających zabezpieczenia, deformacja stolarki okiennej, deformacja ogrodzenia w tym bram, uszkodzenie schodów i uszkodzenie odwodnienia. Powódka wiedząc o powstałych szkodach powzięła w 2012r. (wniosek k. 25).

Spółka (...) w piśmie z dnia 27 października 2015 r., podtrzymała swoje wcześniejsze stanowisko zwarte w piśmie z dnia 27 lutego 2015r., tj. odmówiła naprawy zgłoszonych uszkodzeń wskazując, że nieruchomość powódki położona jest poza zasięgiem wpływów eksploatacji górniczej (pismo pozwanej k. 16,

opinia k. 35).

Ostatnie prace remontowe na nieruchomości powódki miały miejsce w okresie od lipca 2002r. do kwietnia 2003r. Roboty zostały wykonane pod względem technicznym dobrze, zakres wykonanych robót z tytułu naprawy szkód górniczych był zgodny z zakresem ustalonym w dokumentacji i protokołach konieczności. Roboty zostały uznane za odebrane (protokół k 44).

Po 1998r., nie prowadzono eksploatacji, która mogłaby wywierać wpływ na budynek przy ul. (...). Po zakończeniu eksploatacji przez pewien czas ujawniają się resztkowe deformacje powierzchni. Okres ich ujawniania zależy od właściwości górotworu i zazwyczaj nie przekracza 3 lat. W sprawie ruchu górotworu nie zanikły mimo, że od czasu zakończenia eksploatacji minęło 17 lat. Można przypuszczać, że budynek powódki podlega niewielkim lecz narastającym w czasie obniżeniom. Przy czym od daty odbioru ostatniej naprawy budynku wartości obniżeń wynoszą jedynie 150 mm podczas gdy całkowite obniżenie od początku eksploatacji na budynek są 8 krotnie wyższe. Przyczyną spękań budynku mogą być tzw. wpływy pośredniej deformacji spowodowane przez zmianę stosunków wodnych na powierzchni lub wewnątrz górotworu, zmianę właściwości nośnych gruntu, deformacje spowodowane wstrząsami sejsmicznymi indukowanymi eksploatacją górniczą. Zauważone w 2012 szkody nie pochodzą od bezpośredniego oddziaływania eksploatacji górniczej, w szczególności prowadzonej przez KWK (...) w okresie od 2003r. do maja 2016r. Nie istnieją przy tym żadne pomiary wykonane na nieruchomości powódki, które pozwoliłyby stwierdzić kiedy ujawniły się wpływy o których mowa w pozwie. (...) S.A KWK (...) spowodowała wystąpienie jednego wstrząsu wysokoenergetycznego w dniu 5 listopada 2011. Jego intensywność oddziaływania na budynki powódki nie mogła jednak spowodować jakichkolwiek uszkodzeń budynku. Ponadto na terenie posesji powódki nie występują deformacje charakterystyczne dla oddziaływani uskołu co oznacza, że wpływy uskołu knurowskiego nie występują. Uszkodzenia w budynkach powódki wskazują na występowanie w budynkach powódki naprężeń rozciągających. Natomiast oddziaływania dokonanej eksploatacji powodowało naprężenia ściskające. Rozbieżność ta może być spowodowana oddziaływaniem pośrednim eksploatacji lub przyczynami poza górniczymi. (opinia biegłego k. 55-88, opinia uzupełniająca k. 110-111).

Sąd oddalił wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu hydrologii i geologii górniczej i szacowania nieruchomości albowiem uznał, że kwestie sporne w niniejszej sprawie zostały dostatecznie wyjaśnione przez biegłego sądowego H. B., który w żadnym momencie nie uznał, aby jakikolwiek ruch zakładu górniczego spowodował szkodę o charakterze górniczym, za którą można by przypisać odpowiedzialność pozwanej. Powoływanie zatem kolejnych biegłych, którzy mieliby ustalić w swojej opinii, co ma bezpośredni wpływ na budynek powódki pozostawałoby bez wpływu na odpowiedzialność pozwanej, której odpowiedzialności przypisać nie można.

Strony nie wniosły zastrzeżeń do opinii biegłego.

Sąd oddalił również wniosek o przesłuchanie powódki albowiem sprawa nadawała się do rozstrzygnięcia na podstawie dotychczas zgromadzonego materiału dowodowego.

Sąd zważył :

Powództwo podlega oddaleniu w całości .

Podstawę prawną żądania stanowią przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze/ Dz.U.2014.613 j.t./

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego przedstawionym w uchwale z dnia 22 listopada 2013r. sygn III CZP 75/13 do spraw o naprawienie szkody wywołanej ruchem zakładu górniczego, w której zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r., stosuje się przepisy ustawy z 1994 r. - Prawo górnicze i geologiczne.

Z kolei według art. 222 cytowanej ustawy do postępowań wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się dotychczasowe przepisy.

W sprawie zdarzenie, z którym powódka wiąże powstanie szkody miało miejsce przed 2012r., sama szkoda w jej ocenie powstała natomiast w 2012r., a sam pozew został złożony w listopadzie 2015r. Wobec powyższego brak podstaw w ocenie sądu by do sprawy miała zastosowanie ustawa z dnia 4 lutego 1994 roku Prawo Górnicze i geologiczne.

Nie ma to jednak większego znaczenia albowiem odpowiedzialność za szkody górnicze została w ustawie z 2011 r. (art. 144, art. 146) uregulowana tak samo, jak w ustawie z 1994r. (art. 91, art. 93). Zasady odpowiedzialności za szkody górnicze w obu tych aktach normatywnych nie wykazują istotnych różnic, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Ponadto również strona powodowa jako podstawę roszczenia powołała przepisy ustawy z 2011r.

Zgodnie z art.144 cyt ustawy właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, który jest prowadzony zgodnie z ustawą. Może on jednak żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody, na zasadach określonych ustawą. Artykuł 145 ustawy w zakresie odpowiedzialności za szkody powstałe w związku z ruchem zakładu górniczego odsyła do przepisów kodeksu cywilnego tj. art. 435 k.c., zgodnie z którym prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Według art. 146 pgg odpowiedzialność za szkodę ponosi przedsiębiorca prowadzący ruch zakładu górniczego, wskutek którego wystąpiła szkoda.

Zgodnie z art. 151 § 1 i 2 cyt ustawy sądowe dochodzenie roszczeń jest możliwe po wyczerpaniu postępowania ugodowego. Warunek wyczerpania postępowania ugodowego jest spełniony, jeżeli przedsiębiorca odmówił zawarcia ugody lub jeżeli od skierowania przez poszkodowanego roszczenia wobec przedsiębiorcy upłynęło 30 dni, chyba że poszkodowany, zgłaszając żądanie zawarcia ugody, wyznaczy dłuższy termin.

W niniejszej sprawie powyższy warunek został spełniony. Powódka dwukrotnie bezskutecznie wystąpiła do pozwanej z wnioskiem o naprawienie szkody, której pozwana dwukrotnie odmówiła, w związku z czym powódka wystąpiła do Sądu z pozwem w dniu 6 listopada 2015r.

Bezspornym w sprawie był fakt powstania szkód w nieruchomości należącej do powódki. Pozwana okoliczności tej nie kwestionowała.

Przedmiotem sporu był związek przyczynowy pomiędzy powstałymi szkodami a działalnością eksploatacyjną pozwanej a także zasadność zarzutu przedawnienia roszczenia.

Przyczyny powstania szkód w nieruchomości powódki zostały ustalone w sporządzonej opinii geologiczno-górniczej, która zdaniem Sądu jest wiarygodna i nie budzi żadnych wątpliwości.

Z opinii górniczo-geologicznej jednoznacznie wynika, iż przyczyną spękań budynku mogą być tzw. wpływy pośredniej deformacji spowodowane przez zmianę stosunków wodnych na powierzchni lub wewnątrz górotworu, zmianę właściwości nośnych gruntu lub deformacje spowodowane wstrząsami sejsmicznymi indukowanymi eksploatacją górniczą. Przy czym jak ustalił to biegły spowodowany przez eksploatację (...) S.A KWK (...) wstrząs wysokoenergetycznego w dniu 5 listopada 2011r., z uwagi na jego intensywność oddziaływania na budynki powódki nie mógł spowodować jakichkolwiek uszkodzeń budynku. Biegły ponadto ustalił, że zauważone w 2012r. szkody nie pochodzą od bezpośredniego oddziaływania eksploatacji górniczej w szczególności prowadzonej przez KWK (...) w okresie od 2003r. do maja 2016r. Dalej biegły w swojej opinii ustalił, że uszkodzenia w budynkach powódki wskazują na występowanie w nich naprężeń rozciągających, a oddziaływania eksploatacji powodowało naprężenia ściskające. Rozbieżność ta może być spowodowana oddziaływaniem pośrednim eksploatacji lub przyczynami poza górniczymi.

Nie bez znaczenia jest także i to, że biegły wskazał, że powszechnym jest, że po ustaniu eksploatacji górniczej ruchy górotworu ustępują w ciągu trzech lat. W niniejszej sprawie pozwana zaprzestała działalności eksploatacyjnej, która mogła mieć bezpośredni wpływ na budynek w 1998 roku, zatem i z tego powodu brak podstaw do uznania, że szkoda ma związek z ruchem zakładu górniczego pozwanej. (k. 63 opinii)

Nadto po tym czasie były prowadzone prace naprawcze w budynku powódki, które całkowicie usunęły szkodę.

Skoro biegły sądowy ustalił brak związku przyczynowego między powstałymi w nieruchomościach powódki szkodami a działalnością górniczą pozwanej bezprzedmiotowe stało się ustalenie rozmiaru i sposobu naprawienia szkody.

W kwestii zarzutu przedawnienia natomiast można stwierdzić, iż pozwana podniosła go nieskutecznie. Zgodnie z 149 cyt ustawy roszczenia o odszkodowanie za szkodę związaną z ruchem przedsiębiorstwa lub zakładu przedawniają się z upływem 5 lat od dnia dowiedzenia się o szkodzie. O szkodzie powódka dowiedziała się w 2012r. zatem roszczenie objęte pozwem dnia 6 listopada 2015r. nie uległo jeszcze przedawnieniu. Wprawdzie w niniejszej sprawie biegły nie był w stanie odpowiedzieć na pytanie kiedy dokładnie szkoda powstała i kiedy powódka mogła ją zauważyć, niemniej jednak brak podstaw do uznania że powódka zauważyła szkodę w innym czasie aniżeli deklaruje w pozwie.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, wobec braku przesłanek z art. 144 ustawy Prawo geologiczne i górnicze w zw. z art. 435 k.c. sąd oddalił powództwo wobec pozwanej z uwagi na oczywistą bezzasadność roszczenia.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc, art. 99 kpc i art. 108 i art. 96 §1 pkt 12 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

W art. 98 kpc unormowano generalną zasadę odpowiedzialności za wynik procesu oraz zasadę kosztów niezbędnych i celowych. Pierwsza z nich oznacza, iż strona która sprawę przegrała zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi poniesione przez niego koszty procesu. Natomiast druga z nich stanowi, że strona przegrywająca proces zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi tylko te poniesione koszty procesu, które były niezbędne do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony. Ponadto zgodnie z art. 108 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi. Zastosowanie powyższych zasad może zostać złagodzone przez art. 102 kpc, ustanawiający zasadę słuszności przy rozstrzygnięciu o kosztach sądowych, zgodnie z którą w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Należy jednak mieć na uwadze, że przepis art. 102 kpc jest przepisem o charakterze wyjątkowym a przez to nie podlega wykładni rozszerzającej. Z drugiej strony ustawodawca nie konkretyzując pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych” pozostawia ocenę w tym zakresie Sądowi. Precyzując pojęcie „wypadków szczególnie uzasadnionych” Sąd powinien brać pod uwagę zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu jak również okoliczności odnoszące się do sytuacji życiowej czy majątkowej strony, dokonując ich oceny z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego.

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w Bytomiu stanął na stanowisku, iż okoliczności takie nie występują w zakresie obciążenia strony powodowej kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej. Strona powodowa reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, co do którego należy stosować podwyższone wymogi staranności, powinna dokonać analizy zasadności swojego roszczenia zwłaszcza w zakresie dochodzone roszczenie jej przysługuje, od kogo można żądać jego zaspokojenia i w jakiej wysokości. Błędne ustalenia podstawy roszczenia, jego wysokości lub podmiotów zobowiązanych do jego zaspokojenia prowadzące w konsekwencji do oddalenia powództwa nie może obciążać pozwaną, która w wyniku skierowania przeciwko niej roszczenia zmuszona została do swojej celowej obrony, w związku z którą poniosła koszty zastępstwa procesowego. Zwolnienie powódki w tym zakresie byłoby niezgodne z zasadami współżycia społecznego albowiem pozbawiałoby pozwaną możliwości odzyskania środków pieniężnych, do których wydatkowania została zmuszona podejmując obronę swoich interesów. Ponadto należy dodać, iż zawodowy charakter prowadzonej działalności gospodarczej pełnomocnika powódki obejmuje także znajomość obowiązującego prawa i następstw z niego wynikających, w tym konsekwencji oddalenia powództwa w sferze kosztów zastępstwa procesowego przeciwnika.

Reasumując, Sąd Rejonowy w Bytomiu w zakresie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego pozwanej nie znalazł okoliczności uzasadniających zwolnienie z tego obowiązku powódki.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji wyroku.